

Hallitus haluaa lujittaa sosiaalista koheesiota ja parantaa kilpailukykyä

Jyrki Kataisen hallitusohjelman kolme painopistettä ovat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen, julkisen talouden vakauttaminen sekä kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukykyyn parantaminen. Pohjoismaisen hyvinvointimallin perinteen mukaisesti sosiaalisen koheesion ja taloudellisen kilpailukykyyn tavoitteet nivotaan yhteen.

Hallitusohjelman hyvinvointipolitiikkaa koskeva osio on laaja, yksityiskohtainen ja palvelupainotteinen. Palvelujen saatavuus, vaikuttavuus ja tehokkuus, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen halutaan viedä kaikkeen päätöksentekoon ja kaikkien hallinnonalojen yhteiseksi tehtäväksi. Terveyseroja ja eriarvoisuutta ehkäistään osana köyhyyden ja syrjäytymisen torjuntaa. Mittavassa toimenpidelistassa korostuvat palvelujen ja niiden tuotantotapojen kehittäminen, työeläkejärjestelmän, työterveyshuollon, työlainsäädännön ja yleensä työelämän kehittäminen, työn ja perheen yhteensovittaminen sekä toimeentuloturvan kattavuuden ja kannustavuuden lisääminen.

Hallitusohjelma parantaa heikommassa asemassa olevien, liki 400 000 toimeentulotuen saajan taloudellista turvaa. Kuuden prosentin korotus tuo lisää 25 euroa kuukaudessa, eli 80 senttiä päivässä. Korotus vähentää köyhyyttä nyky-yhteiskunnan kulutus- ja hintataso huomioiden vain vähän, ja veronkorotukset leikkaavat sen vaikutusta käytettävissä oleviin tuloihin.

Työmarkkinatukeen ja työttömyysturvan peruspäivärahaan tulee 100 euron korotus. Myös yleistä asumistukea parannetaan. Työttömyysturva ja asumistuki sovitetaan yhteen niin, ettei työttömyysturvan korotus vähennä asumistukea. Parannus on tarpeen, sillä suuri osa toimeentulotuen kustannuksista muodostuu asumismenoista. Lupaus 100 euron korotuksesta koskee kuitenkin vain osaa perusturvan varassa elävistä, sillä vähimmäismääräistä sairaus-, kuntoutus- ja vanhempainpäivärahaa saavat jäävät ilman 100 euron korotusta. Hallitusohjelmassa on kuitenkin mainittu joukko ehdotuksia, kuten yksinhuoltajille kohdennettu toimeentulotuen korotus ja toimeentulotuen ohjeistusten täsmentäminen, jotka toteutuessaan parantavat pienituloisen asemaa.

Nuorten yhteiskuntatakuu on merkittävä tavoite hallitusohjelmassa. Etsivää nuorisotyötä kehitetään, ikäihmisten asumista selvitetään ja heidän palvelujen saantinsa turvataan vanhuspalveluilalla, ja eläkkeensaajien hoitotukea kehitetään tukemaan ostovoimaa palvelumarkkinoilla. Hankintalakia parannetaan ja kilpailuttamislakia selvennetään. Työvoimapalvelukesuksista tulee lakisääteisiä, tehtyjä työllistämiskokeiluja arvioidaan kriittisesti ja työttömien työkyvyn arviointi lakisääteistetään. Palkkatuki muuttuu työnhakijan henkilökohtaiseksi tueksi. Työllisyyspolitiikka onkin yksi hallitusohjelman kovista ytimistä. Kuntien kannalta on olennaista, että niille näyttää siirtyvän takaisin vaikeasti työllistyvien työllistäminen.

Samalla kun hallitus kehittää, hallitus myös säästää. Suurin yksittäinen leikkaus kohdistuu kuntien valtionosuuksiin. Tämä lisää painetta nostaa kunnallisveroja. Jää nähtäväksi ajaako säästö kuntien sosiaali- ja terveystaloudet entistä ahtaammalle vai saako se kunnat etsiytymään toivottuihin liitoksiin. Toiminnan kustannustehokkuutta onkin etsittävä monin tavoin. Nähtäväksi jää, jääkö kuntalainen tämän uhriksi vai voittajaksi ja mihin suuntaan jatkuvasti ohentunut yhteiskunnan palvelutarjonta kehittyy.

Kaikkiaan Kataisen hallituksen ohjelma pyrkii vahvistamaan suomalaisen hyvinvointimallin sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä vähentämällä eriarvoa, lisäämällä työllisyyttä ja tehostamalla palveluja sekä lisäämällä joustavuutta työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamiseksi. Paljon riippunee siitä, millaiseksi talous- ja työllisyyskehitys osoittautuvat, ja miten hyvin hallituksen sisäinen koheesio pitää.

Marja Vaarama
ylijohtaja
Hyvinvointi- ja terveystoimiala
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Maarit Kytöharju)